

Söndag 3 juni:

KRISTI KROPPS OCH BLODS HÖGTID

ÅRGÅNG B

Första läsningen: **2 Mos 24:3-8** (*Med detta blod bekräftas det förbund som Herren har slutit med er*)

Mose hällde blodet från de slaktade tjurarna i skålar, som han sedan skulle stänka på folket som bekräftelse av förbundet med Gud. När Jesus på skärtorsdagskvällen lyfter upp den stora kalken, full av vin, som de alla ska dricka ur, ser han redan sitt eget blod däri. Som en tyst spegel talar kalken. Hur tung måste den inte ha känts!

Andra läsningen: **Heb 9:11-15** (*Blodet från Kristus renar våra samveten från döda gärningar*)

Hebreerbrevet motsvarar antagligen de tankar som snurrade i huvudet på Jesus i nattvardssalen. Messias ska lyfta syndens börda av folkets axlar, bli en värdig överstepräst genom att han gör sig själv till offer. Det är en omänskligt hård väg att gå, men den behagar Gud, ty den är fullständigt osjälvisk. Jesus hoppas att apostlarna fattar det här, att de älskar varandra som han har älskat dem.

Evangelium: **Mark 14:12-16, 22-26** (*Detta är min kropp, detta är mitt blod*)

Den allra första eukaristin ägde rum i en stämning av rädsla, osäkerhet och konflikt. Dagens läsning klipper bort de bitarna och fokuserar på Jesu formella arrangemang och instiftande av denna måltid som skulle bli hans nya folks centrala kulthandling.

V. 12: Markus är en aning oprecis: lammet skulle slaktas dagen *innan* det osyrade brödets högtid började. Han skriver kanske så här för att understryka att Jesu instiftande av nattvarden är ett verkligt offer (vinet blir verkligen till Kristi blod redan under denna första mässa, Jesu blod utgjuts inte bara nästa dag på Golgata).

Detaljen med mannen som – likt en kvinna – bär på en vattenkruka och redan har ordnat allt för kvällen verkar avtalad i förväg. Det visar att nattvardssalen skulle hållas hemlig. *Det är min kropp*, säger Jesus och bryter samtidigt brödet (v. 22). Ordet står för hela personen ("detta är jag") – en *bruten* person menas, det är Jesu undergång som här kopplas till förutsägelsen om den lidande Messias, han som *var beredd att dö och blev räknad som syndare, när han bar de mångas skuld* (Jes 53:12). Alla dricker sedan av samma bägare (så gör man bara inom familjen) och Jesus säger att den innehåller hans blod, *förbundsblodet* (v. 24). Här tolkas Jesu kommande död som ett blodsoffer som ger gemenskap med Gud, likt blodet från de djur som Mose slaktade vid Sinai, när det gamla förbundet ingicks (2 Mos 24:8). *Lagen och profeterna* är bakgrund till det offer Jesus frambär. Vi står inför en vändpunkt i världshistorien: försoningen med Gud, Guds JA, blir till mitt i människornas NEJ.

Försoningen blev sakrament. Det lämnade han kvar åt oss. Vi bär det i procession.

MÅNDAGEN I NIONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Pet 1:2-7** (*Vi skall bli delaktiga av gudomlig natur*)

Andra Petrusbrevets högtidliga inledning får vi här. Brevet lyfter fram den kristna **tron** och vår väntan på **Kristi återkomst**. Det varnar för de villolärare som förleder många kristna. Samtidigt är stilen mer öppen mot den grekiska mentaliteten än de äldre delarna av Nya testamentet. Så översätts det hebreiska talet om rättfärdighet här i v. 5-7 med *dygder* som var mer begripliga för hellenistiska läsare. På samma sätt beskrivs tron som ”kunskap” (v. 2), utan att författaren därför glider över i sin tids gnosticism. Ett tredje uttryck är hoppet om att bli *delaktiga av gudomlig natur* (v. 4). Vi hittar det även hos grekiska filosofer – författaren presenterar det som verklighet i och med Guds löften. Dygderna i v. 5-7 inramas elegant (och mer judiskt) av **tro** i början och **kärlek** i slutet. Vi kristna går genom **dopet** till **aktiv kärlek**.

Evangelium: **Mark 12:1-12** (*De tog fast den älskade sonen och dödade honom*)

Här i vardagsmässorna blir det nu vår sista vecka med Markus berättelser. Jesu liknelse om arrendatorerna har övertydlig adress till den religiösa makteliten. Den är en sista vädjan till deras förnuft: ”Upprepa inte era förfäders misstag genom att döda den som Gud har sänt!” Tanken går till folkets behandling av heliga män genom tiderna, Mose, David, Josua, Elia, Jeremia – och inte minst Johannes döparen. Liknelsen bygger vidare på profeten Jesajas *sång om vingården* i Jes 5:1 f, om Guds folk som bar usel frukt, men Jesus skärper bilden så att den blir till ett ondsint *uppror mot Messias* – mot ”arvtagaren” (v. 7). De obegripligt förblindade vinböndernas beslut att låta den älskade sonen dö leder tanken till Josef i 1 Mos 37:20, som överfölls och såldes av sina bröder. Jesu ord i v. 9 är ett hot: hans motståndare förlorar makten, det blir kaos om de gör allvar av sina onda planer. Tolkningen i v. 10-11 av Ps 118:22-23 användes flitigt i den tidiga kyrkans förkunnelse: Jesus var den gåtfulla hörnstenen som skulle hålla ihop Guds byggnad, det nya templet (Apg 4:11; 1 Pet 2:4,8). Att förkasta Messias är att bygga utan Gud: när Jesus säger detta pågår tempelbygget för fullt med tusentals arbetare. Jesu motståndare drar sig tillfälligt tillbaka, tysta. Gatans folk applåderar Jesus, får vi tro.

Om inte Herren bygger huset är byggarnas möda förgäves (Ps 127:1).
--

TISDAGEN I NIONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Tob 2:9-14; 3:1a** (*Tobit knotade inte mot Gud när blindhet hade drabbat honom*)

En sak är att uthärda människors förakt när man gör Guds vilja, en annan att stå ut med att Gud tillåter att man mitt i eländet också drabbas av olycka, sjukdom, försörjningsproblem och bittra missförstånd. Tobits sura fru påminner om den stackars Jobs dito (Job 2:9). Tobit är annars mycket olik Job. Han klagar inte utan accepterar sitt öde som en botgöring för sitt folk (Tob 3:2-6). Så liknar Tobit Jesus.

Evangelium: **Mark 12:13-17** (*Ge kejsaren det som tillhör kejsaren och Gud det som tillhör Gud*)

Jesus vinner en elegant retorisk seger. Men var står han egentligen i sakfrågan? Betalar man skatten (som belastade befolkningen kännbart) eller inte? Skatten som åsyftas här infördes år 6 e.Kr. Den ledde omgående till ett uppror som utgick från Galileen, Jesu hemtrakter, och krossades i blod. Denaren som Jesus fick se bar en bild av kejsaren Tiberius (regerade 14-37). Med tanke på judiska religionens bildförbud, (2 Mos 20:4-5) var den horribel. På myntet stod skrivet att Tiberius var ”son till den gudomlige Augustus”, och på baksidan såg man symboler som visade att han även var romerska statsreligionens överstepräst. Sådant tvingades judar gå omkring med i fickan, en blasfemi. Bakom Jesu svar anar vi folkets avsky för kejsaren. Men den lömska frågan är farlig. Svarar Jesus klart nej till skatten kan han anmälas för uppror. Vid ett ja får han folket mot sig. Jesus ändrar i stället på frågan och tvingar åhörarna att tänka över vad vi är skyldiga *mot Gud*. Myntet bar en bild av kejsaren, men varje människa är själv ett mynt, skapad till *Guds avbild*. Hur gör man rätt inför Gud? *Det* är frågan. Vi hör folket applådera, dock kanske inte som i läsningen i går. Vissa ansåg nog att Jesu svar var fejt.

Bevara mig för fällorna de lägger ut, för ogärningsmännens snaror (Ps 141:9).

ONSDAGEN I NIONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Tim 1:1-3, 6-12** (*Blås liv i den nådegåva från Gud som finns i dig*)

Resten av denna vecka läser vi ur Paulus andra brev till Timotheos – det första brevet läste vi i höstas, veckorna 21 och 22 ”under året”. Paulus råd i dessa två brev om hur en *episkopos* (biskop), en *presbyteros* (präst) och en *diakonos* (diakon) ska vara är alltid relevanta. **Vigningens sakrament** firades med handpåläggning, som i dag (v. 6; jfr 1 Tim 4:14). Men var och en som har tagit emot **konfirmationens sakrament** är också förkunnare! De två breven är av stort andligt värde för alla som hjälper till i kyrkans tjänst, män och kvinnor. De är Paulus testamente till oss alla. Vi bär ansvar för evangeliet i vår tid.

Evangelium: **Mark 12:18-27** (*Gud är inte en gud för döda utan för levande*)

Under Jesu sista vecka i sitt jordiska liv tar han avstånd från det ena religiösa partiet efter det andra. I dag är det saddukeerna. De var en sorts konservativt prästparti med

förgreningar i överklassen och med sympati för romerska imperiet och för grekisk kultur. De förkastade tron på änglar, själens odödlighet och uppståndelsen. Denna världsöppna, skeptiska kulturelit var förmodligen Jesu allra argaste motståndare. Saddukeernas lätt komiska fallbeskrivning här ska förlöjliga tron på uppståndelsen. De får säkert mängden med sig i skratt: ”Tänk er: sju bröder i himlen som måste bråka om hustrun – vilken fars!” (vem som kvinnan själv skulle vilja ha tänker förstås ingen på). Jesu svar avslöjar deras skändlighet: de tror att kvinnor är något som män kan förfoga över också i himlen. Men där ska kvinnor, precis som män, stå med allt de är inför Gud, som fria änglar, obundna av äktenskapet! Saddukeerna erkände för övrigt bara Moseböckerna som helig skrift. Där stod inget om uppståndelsen, ansåg de. Jesus kritiserar dem i v. 24 för att inte kunna Skriften (Jesus vill se *duktiga* bibelläsare!) och argumenterar sedan med en episod från just Moseböckerna (2 Mos 3:6). ”Beviset” i v. 26-27 bygger på en djup förtröstan: döden kan inte avsluta gemenskapen med Gud. Hans trohet räcker bortom graven.

De förstår inte Guds hemligheter, de hoppas inte på lön för fromheten och tror inte på belöning åt fläckfria själar (Vish 2:22).
--

TORSDAGEN I NIONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Tim 2:8-15** (*Har vi dött med honom skall vi också leva med honom*)

”Jesus Kristus, ättling till David, har uppstått från de döda” (v. 8) – det är kanske kyrkans allra äldsta trosbekännelse vi möter här. Den innebär: **Jesus är sann människa och sann Gud**. Den gamle aposteln skriver förmodligen med händerna i bojor. Men han vet att Guds ord inte kan fångas (v. 9), och att hans lidanden blir till nytta för kyrkan (v. 10; jfr Kol 1:24). Så kan även vi förena våra motgångar med Jesu korsoffer för alla (jfr Rom 12:1; 1 Pet 2:5; *Katolska kyrkans katekes*, nr 307, 618, 2099, 2100). V. 13 överraskar läsaren. Resonemangets gång borde leda till att Kristus blev trolös som vi. Men icke! I Jesus är *nåd och åter nåd* (Joh 1:16; jfr 2 Kor 1:19).

Evangelium: **Mark 12:28b-34** (*Detta är det första budet, sedan kommer ett av samma slag*)

Herodesanhängarna, fariseerna och saddukeerna ställde frågor till Jesus för att få honom på fall och dömd till döden. Det gör inte den skriftlärd i dagens evangelium. Han är ärlig och frågar för att lära sig. Möjligen vill han jämföra Jesus med den kände lagläraren *Hillel* som några år tidigare fick nästan samma fråga av en hedning som ville bli jude och bad om en snabb sammanfattning av läran – så snabbt som man orkar stå på ett ben. Hillel svarade: ”Det som är dig själv förhatligt, skall du inte göra mot din nästa. Detta är hela lagen. Det övriga är förklaringar. Gå och läs!” Jesu svar handlar inte som Hillels om att *låta bli* något. Det har en aktiv dynamik som hämtar näring i *Shema*-bönen, en trosbekännelse som judar ber två gånger dagligen (5 Mos 6:4-9 + 11:13-21 + 4 Mos 15:37-41). Jesus pekar på det första av tio Guds bud och knyter budet till förpliktelsen att

älska sin medmänniska (3 Mos 19:18). Det är i sanning kärnan av allt: tror vi verkligen på Gud måste vi ju satsa på honom över allt annat, låta honom, den Ende, gripa tag i hela vår existens så att allt vi gör utstrålar hans närvaro och blir till gagn för medmänniskan. Det handlar inte om att känna ljuva känslor utan om att i sina konkreta handlingar låta världen märka att Gud är viktig och att hans rike finns. *Det är äkta religion!*

Jag vill se kärlek, inte slaktoffer, kunskap om Gud hellre än brännoffer (Hos 6:6).

Fredagen 8 juni – tredje fredagen efter pingst:

JESU HJÄRTAS HÖGTID

ÅRGÅNG B

Första läsningen: **Hos 11:1, 3-4, 8c-9** (*Mitt hjärta är i uppror*)

Ingen kunde som profeten Hosea beskriva Guds ömma kärlek till sitt folk. Den helige mannen från 700-talet f.Kr. levde med traditionerna från uttåget ur Egypten och ökenvandringen. Vi får här bokens centrala utsaga: Gud väljer att älska folket trots dess ofattbara likgiltighet mot honom. Dagens läsning fokuserar enbart på de verser som handlar om Guds godhet, inte på folket svek. Vi betraktar här GUD.

Andra läsningen: **Ef 3:8-12, 14-19** (*Kristi kärlek är väldigare än all kunskap*)

En sak är att känna till den kristna trons trossatser, en annan att rätt förstå deras mänskliga och gudomliga djup. Kristus bor verkligen i vår ”inre människa” (v. 16). Vi är planterade i honom och har våra rötter i kärleken från Gud. *Breddan och längden och höjden och djupet* (v. 18) är tempelsymbolik (Hes kap. 42,47,48: Upp 21:9-27).

Evangelium: **Joh 19:31-37** (*En av soldaterna stack upp sidan på honom med en lans, och det kom ut blod och vatten*)

Den ohyggliga scenen på Golgata har djup innebörd, enligt Mose lag fick offerdjurens ben inte krossas (2 Mos 12:46; 4 Mos 9:12; jfr Ps 34:21). Johannes måste tänka på det när han nu ser hur *Jesus, Guds lamm*, skonar på samma sätt. Soldaterna väljer en snabb lösning: en lans sticks in i Jesu sida, dvs. genom hjärtat. Ur detta flyter det nu *blod och vatten* (v. 34). Denna observation styrks med en högtidlig försäkran om att ögonvittnet själv har sett det. Blodet och vattnet tillmäts här högsta betydelse – de är liksom evangeliet i miniformat. Jesus är **det nya templet**, bilden förutsätts vara känd av läsarna i Joh 2:21 (jfr Upp 21:22; 1 Kor 3:16 f; 6:19; 2 Kor 6:16). Ur detta tempels sida tränger alltså **vatten** fram. Johannes vill få oss att tänka på att en gång skulle vatten flöda från templets högra sida (Hes kap. 47). Vattenmängden skulle ge liv åt allt, till och med åt Döda havet. Jesu död blir så början på ett nytt, bördigt paradiset.

I Johannes första brev heter det: *Han är den som kom genom vatten och blod, Jesus Kristus. Inte bara med vattnet utan med både vattnet och blodet. Och Anden är den som vittnar. Det är tre som vittnar: Anden, vattnet och blodet, och dessa tre är samstämmiga* (1 Joh 5:6-8). Vårt **dop** och vår **eukaristi** är kyrkans grundläggande sakrament, möten med Gud genom **Anden**. Båda *renar oss från all synd* (1 Joh 1:7; jfr *Katolska kyrkans katekes*, nr 1225). Den *nye Adam* (Rom 5:12 f) ger här sitt liv för kyrkan, sin Eva, sin brud (jfr Ef 5:28-32). Vi byggs upp genom honom som bröts ner av kärlek till oss.

Jämförelsen är djup: Jesus dog på en fredag och på den allra första fredagen (den sjätte dagen) lät Gud Adam "sövas ner" (en bild av döden), öppnade hans sida och tog ifrån honom det revben av vilket han bildade Eva (1 Mos 2:18-24).

Lördagen 9 juni:

JUNGFRU MARIAS OBEFLÄCKADE HJÄRTA, minnesdag

Idag – dagen efter Jesu Hjärtas högtid – firar vi JUNGFRU MARIAS OBEFLÄCKADE HJÄRTA. Jesu och Marias hjärtan hör ihop. Påven Pius XII lät 1944 instifta denna dag, efter det att han 31 oktober 1942 i samband med firandet av Fatimauppenbarelserna (se dagens helgon, 13 maj) hade invigt hela mänskligheten till Jungfru Marias obefläckade hjärta.

Jesajas ord i denna minnesdags första läsning var en stor tröst för de fattiga judarna i Jerusalem, som efter befrielsen ur exilen i Babylon på 500-talet plågades av fattigdom och hårda skatter från det persiska imperiets sida. Messias skulle komma och folkets förnedring ta slut – Gud lovar det! V. 10-11 ska illustrera hur jublet kommer att bryta ut när det händer. Den första bland alla i Gudsfolkets historia som insåg att hände nu var Jungfru Maria. Hon lät Jesajas löften blomma ut i lovsången Magnificat (Luk 1:46-55). Maria förstod att hennes inre, hennes hjärta, var Sion, den välsignade staden där Guds frälsning skulle bo.

Denna dags evangelium tar oss med henne till det jordiska Jerusalems tempel. Maria oroas och får smaka på vad som komma skall: en dag ska hon mista men återfinna sin vuxna son i denna stad – när han dör och uppstår. Läsningens sista ord är "hjärta", det vill säga Marias hjärta. Hjärtat står i Bibeln för personkärnan, platsen för våra val, vårt innersta JA eller NEJ till Gud. Marias hjärta var ett enda stort JA – också vid korset när det kändes som om ett svärd gick genom henne (Luk 2:35). Marias JA trots alla världens NEJ liknar Guds JA till oss. Må våra hjärtan öppna sig för den Son hon räcker fram till oss, ty i honom finns bara ett ja (2 Kor 1:19)!